

IDA BRÄNNSTRÖM

Text och foto: Anja-Maria Eriksson Norén

På en gård i Korva har en utflyttad Övertorneåbo flyttat in. Hon har inte bara flyttat hem igen, hon tog även med sig familjen tillbaka till Tornedalen.

SNÖN HÄNGER I LUFTEN OCH FROSTEN ligger kvar på marken i Korva där Ida Brännström bor tillsammans med sin sambo Isac och döttrarna Greta och Agda. Drömhuset, som Ida beskriver det, är en gård precis vid Torne älv med utsikt över Finland från köksfönstret.

Det började som en jakt på sommarstuga i Tornedalen, då Ida och Isac fortfarande var bosatta i Luleå. Ida berättar att de letade som galningar, åkte skidor runt och tittade på ställen som kanske skulle kunna vara till salu. Idas farfars bror berättade att gården de nu bor i hade stått öde de senaste åren. Sista personen som bott i huset var en dräng som fått ärva gården när husbönderna gått bort. Gården gick vidare till en systerdotter utanför Helsingfors och huset användes enbart som en stuga några veckor om året.

– Vi såg huset och tänkte det här vill vi inte ha som sommarstuga, vi vill bo här, säger Ida och skrattar. Vi skrev brev till systerdottern och berättade om vår

familj, hon svarade att hon sagt blankt nej till alla andra som genom åren frågat men att den här gången var hon kanske tvungen att tänka om. Hon sa att hon kände igen sig själv i Greta, säger Ida, och det var fint. Några månader senare stod Ida och Isac på gårdsplanen med nycklarna i handen och kände direkt att de kommit hem.

EN ANNAN SYN PÅ TORNEDALEN

Ida berättar att hon i sina yngre dagar ofta tänkt att hon var tvungen komma ifrån Tornedalen om hon skulle komma någonvart i livet. Hon trodde att de som bodde i städer kunde lite mer, eller som hon skrattande säger, att de var värsta Einsteins.

– Nu när vi bor här i vuxen ålder så ser jag allt på ett helt annat sätt, säger Ida. Naturen hade jag inte ens noterat och nu är den en utav anledningarna till varför vi bor här. Jag tänker verkligen på att vi måste bevara vår natur, vårt klimat, fortsätter hon. Hon säger att det tänkte hon aldrig på när de bodde i Luleå, för närheten till naturen fanns inte där på samma sätt som den finns här. Ida säger att livet i stan bestod enbart av arbete och de

alltid åkte någon annanstans när de var lediga. Jämfört med livet nu när de kliver utanför dörren, rakt ut i naturen. Hon säger att i stan lever man bara för alla andra med mycket fokus på hur saker borde vara. I Tornedalen lever man på ett annat sätt, ett bättre sätt. – Det finns så mycket drivet folk här, som verkligen ser till att leva på sin egen idé. Det här

genuina, att man verkligen hjälper varandra, fortsätter hon. Det är inte bara Idas syn på Tornedalen som har förändrats utan hon säger att hon är mycket starkare som person i och med att hon vågade komma tillbaka hit. Det enda hon ibland kan sakna är att gå ut och äta en annorlunda lunch.

”Nutidens unga tornedalingar är motsatsen till ei se kannatte. Det är klart att det är en idé, fattar ni inte hur bra det är här? Men det är det, men jag förstod inte det för ens jag for härifrån”.

SVERIGES RADIO MEÄNRAATIO

Genom lite av en slump halkade Ida Brännström in på Sverige Radio Meänraatio redan som 16åring. Efter en vecka som utbytesstudent i Turkiet blev hon intervjuad av Bertil Isaksson, reporter på Sveriges Radio Meänraatio i Pajala och blev efter det en ungdomsröst som ofta hördes i radio. Tio år senare är hon fortfarande kvar, men nu med en redaktion i Övertorneå och en uppsjö av egna produktioner i ryggsäcken.

Tanken från början var egentligen aldrig att bli journalist, Ida tänkte bli logoped eller psykolog. Det var Idas dåvarande chef på P4 norrbotten, Göran Hedeman som övertalade henne att söka journalistutbildningen. På utbildningen förstod Idas lärare snabbt att Ida hade något som få har, språket och kunskapen om hur man lever och är i Tornedalen.

Idas mamma är från Finland, hennes pappa från Sverige och under hennes uppväxt blandade de finska, meänkieli och svenska. Ida berättar att språket inte var jätteviktigt för henne när hon var ung och hon tänkte inte att de pratade meänkieli hemma, för henne var det finska. När hon sedan började jobba med meänkieli visste hon inte vad som var finska och vad som var meänkieli. – I början var det verkligen jättesvårt och jag behövde mycket hjälp, säger Ida. Att inse att man själv inte kan var den största utmaningen, Google ger ju inte så många svar om man söker direkt, fortsätter hon.

GRÄNSLÖST

En utav Idas produktioner är radioprogrammet Gränslöst som sänds i P4. Hon berättar att det var en webbmässig ungdomssatsning som startades när hon pluggade till journalist i Kalix. När hon var färdigutbildad fick programmet sändningstid och det

har nu rullat på i snart sju år. Gränslöst kom till för att det saknades något, säger Ida. Det utbud som fanns på meänkieli då, det var inte riktat till henne som tonåring. Ida skolade in Pia Lakkapää, som sänder programmet nu, när hon väntade Greta och de två tillsammans skolar just nu in Henrik Niva i Kiruna som ska sända första gången i dagarna. – Det är kul att Gränslöst kan gå vidare och att nya personer tar vid och bär programmet vidare, säger Ida.

Idas jobb som journalist på sitt eget språk har enligt henne själv utvecklat hennes språkförmåga. Hon skrattar och säger att när hon idag tänker tillbaka på starten så funderar hon på hur de ens kunde sätta henne i sändning när hennes språk var så begränsat. – Men jag var väldigt öppen, jag sa från början att jag inte är perfekt på meänkieli och får lära mig tillsammans med lyssnarna, säger Ida. Därifrån har jag kunnat bygga på språket.

LIVET I TORNEDALEN

Just nu är Ida föräldraledig och arbetar bara några timmar varje vecka, då har hon med sig Agda till jobbet. – Hon sover utomhus i vagnen och då gäller det att vara effektiv, skrattar Ida. Med två små barn hemma är sömnen inte optimal alla nätter och då blir man lätt lite tankspridd, då gäller det att skriva kom ihåg listor, fortsätter hon.

Sveriges Radio Meänraatio och SVT meänkieli öppnade en lokalredaktion i Övertorneå i april 2017 och Ida säger att den nya redaktionen löste ett dilemma huruvida hon skulle jobba kvar när Isac och hon köpt drömhuset i Korva. – När jag tänker tillbaka var det ju nästan dumt att jag satt i Luleå, majoriteten av de jag intervjuar finns ju här vid älvsträckan, säger Ida eftertänksamt.

IDA BRÄNNSTRÖM

YRKE: JOBBAR SOM REPORTER, PROGRAMLEDARE OCH PRODUCENT PÅ SVERIGES RADIO MEÄNRAATIO

BOR: I KORVA TILLSAMMANS MED ISAC OCH TVÅ DÖTTOR, GRETA OCH AGDA.

BLÅBÄR ELLER LINGON?

BLÅBÄR

FAVORITPLATS I TORNEDALEN?

TORNEÄLVEN PÅ SKIDOR, NÅGRA MINUSGRADER OCH SOL, MED GLADA BARN I FJÄLLPULKAN.

DEN TORNEEDALSKA IDENTITETEN

300 %, så beskriver Ida sig själv, svensk, finsk och tornedaling. Hon säger att hon tror att man är både och, inte hälften/hälften och man ska inte heller behöva välja antingen eller. Tydliga kulturbärare och markörer är däremot något som Ida saknar i den tornedalska kulturen. Det här med bastu räcker liksom inte, säger Ida. Hittar man tornedalsringen så måste man köpa den för att den är en utav få smyckes eller klädmarkörer som finns för tornedalingar.

Sin första tornedalsdräkt köpte Ida i vuxen ålder, att ha till yngsta dottern Agdas dop. – Det var väldigt fint att ha den på under Agdas dop, säger Ida, men kanske att delar av den skulle kunna användas i ett mer vardagligt sammanhang. Språket är vår största markör just nu, det kommer man inte ifrån. För mig har det varit så att ju tryggare jag blivit med språket, desto tryggare har jag blivit med min identitet, fortsätter hon. Det är så viktigt vilken bild som vi för ut i medier. Jag är så less på att vi som minoriteter ses som något exotiskt. Fast vi är minoriteter så är vi ju också svenskar. Vi är inte så annorlunda, avslutar Ida.

ÖVERTORNEÅ

